

SUBIECTUL 1: Relații semantice

REZOLVARE

1.

cal-de-mare	casă de lemn	vin de butoi	vacanță de vară	creier de găină
buhai-de-baltă	drum-de-fier	apă de izvor	cireșe de mai	labă de urs
dihor de stepă	dulceață de vișine	hoț de buzunare		mână de copil
		untdelemn		
A	B	C	D	E

2. În categoria A, cel de-al doilea termen indică localizarea, în categoria B, compoziția, în categoria C, sursa, în categoria D, plasarea temporală, iar în categoria E, întregul din care o parte este primul termen (posesia inalienabilă). Cel mai dificil de încadrat este substantivul *untdelemn* (< *unt de lemn*, în care *lemn* „măslin” și reprezintă sursa, nu compoziția).

3. În sintagma *rochie de petrecere*, cel de-al doilea termen indică destinația, scopul. Se pot da exemple de tipul: *unealtă de pescuit*, *costum de baie*, *pistă de alergare*, *câine de vânătoare* etc.

BAREM

1. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare substantiv compus și sintagmă încadrate corect (1 p. x 10 = 10 p.).

2. Cele 10 puncte se acordă astfel:

– 2 puncte, pentru observarea faptului că substantivele compuse și sintagmele date trebuie încadrate în funcție de sensul celui de-al doilea termen;

– 5 puncte, pentru explicitarea sensului celui de-al doilea termen pentru fiecare categorie: localizare, compoziție, sursă, plasare temporală, posesie inalienabilă; se acceptă orice variantă sinonimă care surprinde specificul semantic al claselor;

– 3 puncte, pentru corectitudinea și logica redactării explicației.

3. Se acordă câte 5 puncte pentru fiecare exemplu corect (5 p. x 2 = 10 p.). Se acceptă orice variantă în care cel de-al doilea termen exprimă destinația, scopul.

SUBIECTUL 2: Accentul în limba latină

REZOLVARE

1. amāmus, argūmentum, cōnfōrmō, magistrārum, postpōnō, prōvocō, servāre, Sōcrates, solitūdo, superior

2.

PASUL 1

Despărțim în silabe cuvintele date: for-tū-na, or-chēs-tra, pe-cū-ni-a, ru-dī-men-tum, vēs-tī-gi-um, vi-dē-re.

Observăm că patru cuvinte au accentul pe penultima silabă: for-tū-na, or-chēs-tra, ru-dī-men-tum, vi-dē-re, iar două cuvinte au accentul pe antepenultima silabă: pe-cū-ni-a, vēs-tī-gi-um.

PASUL 2

Extragem regulile de accentuare:

1. Accentul cade pe penultima silabă dacă aceasta conține o vocală lungă (for-tū-na, vi-dē-re) și/sau dacă aceasta se termină în consoană (or-chēs-tra, ru-dī-men-tum).
2. Accentul cade pe antepenultima silabă dacă penultima nu conține o vocală lungă și nu se termină în consoană (pe-cū-ni-a, vēs-tī-gi-um).

BAREM

1. Se dau câte 2 puncte pentru fiecare cuvânt accentuat corect (2 p. x 10 = 20 p.).
2. Cele 10 puncte se acordă astfel:
  - 2 puncte pentru observarea faptului că accentul este condiționat de structura silabică a cuvântului;
  - 2 puncte pentru observarea faptului că structura penultimei silabe este esențială;
  - câte 2 puncte pentru fiecare regulă de accentuare, în funcție de structura silabei, în total 4 puncte;
  - 2 puncte pentru organizarea explicației.

SUBIECTUL 3: Lau

REZOLVARE

1.

- (a) mâna sa = limana
- (b) ochiul său = maana
- (c) tatăl său = maa nia
- (d) copilul meu = mwela nau

2.

PASUL 1

Observăm că, în exemplele date, apar trei categorii de substantive:

- substantive care exprimă grade de rudenie: *tată, frate, copil*;
- substantive care exprimă părți ale corpului: *mână, ochi, spate*;
- substantive abstracte: *moarte, cuvânt*.

PASUL 2

Observăm că în sintagmele *limagu* = *mâna mea*, *maagu* = *ochiul meu*, *baelagu* = *cuvântul meu*, *burigu* = (*în*) *spatele meu*, *sasigu* = *fratele meu* se repetă segmentul *-gu*, iar de aici deducem că *-gu* = *meu, mea* (fără diferențe de gen).

Din segmentarea *maa-gu* = *ochiul meu* și folosind informația din notă, deducem că, în sintagma *maa nau* = *tatăl meu*, *nau* = *meu*. De asemenea, în *mwela nia* = *copilul său*, *nia* = *său*.

PASUL 3

Analizăm modul în care se exprimă posesia pentru aceste categorii de substantive:

- pentru gradele de rudenie, avem două posibilități:
  - a. printr-un segment atașat substantivului: *sasi-gu* = *fratele meu*;
  - b. printr-un cuvânt independent: *maa nau* = *tatăl meu*, *mwela nia* = *copilul său*;
- pentru părțile corpului, posesia se exprimă printr-un segment atașat substantivului: *lima-gu* = *mâna mea*, *maa-gu* = *ochiul meu*, *huri-gu* = (*în*) *spatele meu*;
- pentru substantivele abstracte, posesia se exprimă printr-un segment atașat substantivului: *maela-na* = *moartea sa*, *baela-gu* = *cuvântul meu*.

3. *Sasigu* se poate reda nu numai prin *fratele meu*, ci și prin *frate-meu* sau *frati-miu*. Analizând cele două posibilități de a traduce în română structura *sasigu* din lau, constatăm că aceasta se aseamănă mai mult ca structură cu *frate-meu* sau *frati-miu*, în care cuvântul exprimând posesia nu este independent, ci este atașat substantivului.

BAREM

1. Se acordă câte 3 puncte pentru fiecare traducere corectă (3 p. x 4 = 12 p.). Nu se acordă punctaj parțial.
2. Cele 12 puncte se acordă astfel:
  - 2 puncte pentru identificarea celor trei clase de substantive;
  - 2 puncte pentru identificarea segmentelor și a cuvintelor care exprimă posesia;
  - 2 puncte pentru explicitarea modului în care se exprimă posesia cu fiecare clasă de substantive;
  - 6 puncte pentru redactarea clară, corectă, logică, a explicației.
3. Se acordă 4 puncte pentru indicarea celeilalte variante de traducere și 4 puncte pentru formularea unei explicații legate de asemănările și/sau deosebirile dintre lau și română.

SUBIECTUL 4: Solresol

REZOLVARE

1. a. Reláá ladore rere laredola la dolasollá.
b. La ladoré solmi do domiremi resól refaredo fasolsolre.
c. La resimire fasi fasolsoldo do mimi domiresi resí faresimi soldorela fasi.
2. a. Eleva aude pisicile.
b. Surorile grase cumpără dulapurile mele.
c. Câinii săi negri nu vor vedea niciodată pisica cea mai mică.
3. Comparăm exemplele următoare sub aspectul cuvintelor care se repetă:
  1. La ladore misol do **domiremi** redo faresimi laredosol.
Profesorul bun nu **vede** pisica mea albă.
  4. Refă **resimire** mimi **domiremi** la faresire fasi miresolla.
Frații lor vor vedea câinele foarte mic.
  5. La **resimiree** dosolsolfa fasi do rere ladorela la refaredo fasi resolsolfa.
Sora cea mai slabă nu a vândut dulapul foarte vechi.

Putem deduce faptul că ordinea cuvintelor în solresol este: Subiect – Verb – Obiect.

Verbul

Analizăm exemplele:

1. La ladore misol **do domiremi** redo faresimi laredosol.
Profesorul bun nu vede pisica mea albă.
2. Remii residosi **rere domiresi** resóól ladore.
Mama ta a auzit profesoarele noastre.
3. La ladomi lasolremi **laredola** solla la dolasolla misol fasi.
Elevul mare cumpără tot timpul tortul cel mai bun.
4. Refă resimire mimi domiremi la faresire fasi miresolla.
Frații lor vor vedea câinele foarte mic.
5. La resimiree dosolsolfa fasi **do rere ladorela** la refaredo fasi resolsolfa.

Sora cea mai slabă nu a vândut dulapul foarte vechi.

Observăm că:

- negația se marchează prin particula **do** înaintea verbului;
- timpul prezent nu se marchează, trecutul se marchează prin **rere**, iar viitorul prin **mimi**;
- forma verbului nu se schimbă în funcție de persoană și număr.

Substantivul

Analizând exemplele date, putem observa faptul că:

- adjectivul pronominal posesiv apare înaintea substantivului, iar atunci când adjectivul pronominal posesiv lipsește, apare articolul hotărât *la*;
- adjectivul apare după substantiv (prin analogie, putem deduce că adverbul apare după verb);
- forma de plural a substantivelor este marcată prin accentuarea ultimei vocale din cuvânt, iar corespondentul feminin al unui cuvânt (de exemplu, nume de profesie sau grade de rudenie) se formează prin dublarea ultimei vocale; femininul plural se formează prin dublarea și accentuarea ultimei vocale;

Exemplu: resimire – frate, resimiree – soră
                  resimiré – frați, resimirée – surori

- dacă substantivul este precedat de un adjectiv pronominal posesiv, acesta va primi mărcile de feminin și plural, iar substantivul va rămâne invariabil

Exemplu: redo resimire – fratele meu
                  redoo resimire – sora mea
                  redó resimire – frații mei
                  redóó resimire – surorile mele

Adjectivul

- este invariabil;
- forma „foarte + adjectiv” se exprimă în solresol prin „fasi + adjectiv”, iar forma „cel mai adjectiv” se exprimă prin „adjectiv + fasi”;
- adjectivul pronominal posesiv are formele:

redo – meu/mea
remi – tău/ta
resi – lor
resol – nostru
refa – său/sa, rela – vostru (pe care le putem deduce: re+do = meu/mea, re+mi = tău/ta, re+fa = său/sa, re+sol = nostru/noastră, re+la = vostru/voastră, re+si = lor).

Se remarcă faptul că antonimul cuvintelor în solresol se formează prin scrierea în ordine inversă a notelor ce alcătuiesc cuvântul: La-Do-Re-La = a vinde, La-Re-Do-La = a cumpăra.

BAREM

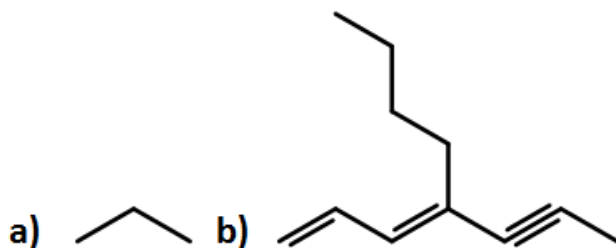
1. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare propoziție tradusă corect (2 p. x 3 = 6 p.).
2. Se acordă câte 2 puncte pentru fiecare propoziție tradusă corect (2 p. x 3 = 6 p.).
3. Cele 18 puncte se acordă astfel:
  - 0,5 p. pentru observația că fiecare cuvânt e alcătuit din notele muzicale;
  - 1 p. pentru observarea faptului că articolul hotărât este omis în cazul existenței adjectivului pronominal posesiv;
  - 3 p. pentru identificarea topicilor corecte;

- 4 p. pentru indicarea modului de formare a pluralului și a femininului;
  - 2 p. pentru observarea faptului că dacă există adjectiv pronominal posesiv, terminațiile de plural și feminin sunt primite de adjectiv;
  - 2 p. pentru indicarea corespondentelor lui „foarte” și „cel mai” în domeniul adjectival;
  - 1,5 p. pentru descrierea modului de formare a negației și a timpurilor verbului;
  - 2 p. pentru observația că verbul și adjectivul sunt invariabile în funcție de persoană, număr, gen;
  - 1 p. pentru observarea regulii de formare a adjectivelor pronominale posesive;
  - 1 p. pentru observarea regulii de formare a antonimelor.
- Nu se punctează folosirea terminologiei lingvistice.

SUBIECTUL 5: Hidrocarburi

REZOLVARE

1. 1-e, 2-a, 3-g, 4-c, 5-b, 6-h, 7-f, 8-i, 9-d, 10-j
2.

3.
a. 5-etil-2,2-dimetilhept-5-en-3-ină
b. hepta-3,4-dien-1,6-diină
c. 3,3-dietilpent-1-en-4-ină

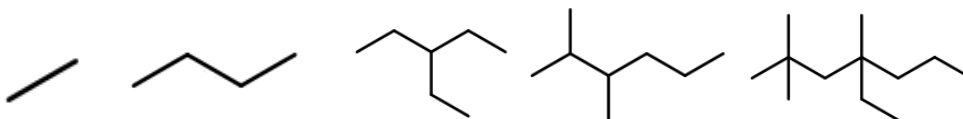
4. Explicații:

I. Denumirile se pot grupa după terminație:

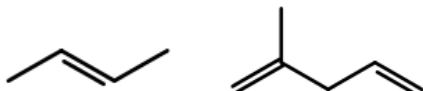
but <u>an</u>	2,2-dimetil-3-pent <u>ină</u>	2-but <u>enă</u>
et <u>an</u>	2-etil-5-metilhexa-1,5-dien-3- <u>ină</u>	2-metilpenta-1,4- <u>dienă</u>
2,3-dimetilhex <u>an</u>	4-propilhepta-3-en-1,5- <u>diină</u>	
3-etilpent <u>an</u>		
4-etil-2,2,4-trimetilhept <u>an</u>		

De asemenea, reprezentările se pot grupa după structură astfel:

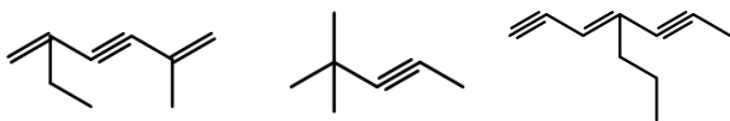
- cu structură simplă (o linie):

- cu structură complexă dublă (două linii):

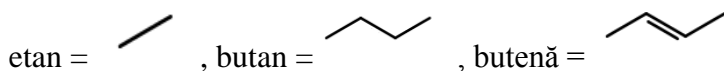
– cu structură complexă dublă și triplă (trei linii):

II. Se compară denumirile și reprezentările următoare:
etan, butan, butenă

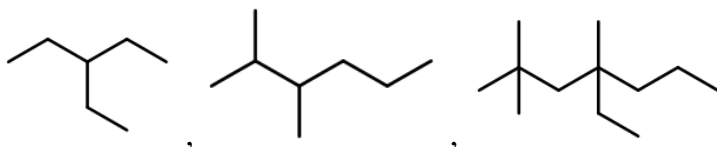

De aici rezultă că:

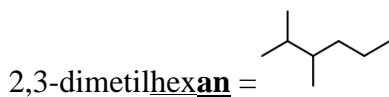
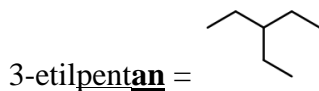

III. Analizăm grupul **-an** și observăm că putem grupa hidrocarburile rămase în funcție de complexitatea denumirii și a reprezentării:

3-etilpentan   2,3-dimetilhexan   4-etil-2,2,4-trimetilheptan

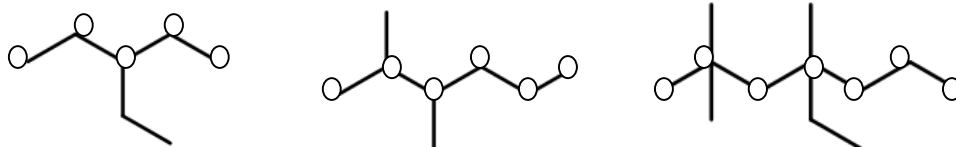

Astfel,

Observații:

– numărul din fața denumirii indică poziția ramificației, numărând fiecare capăt:

– segmentele **-pent-**, **-hex-**, **-hept-**, din rădăcina denumirii, indică numărul de capete:

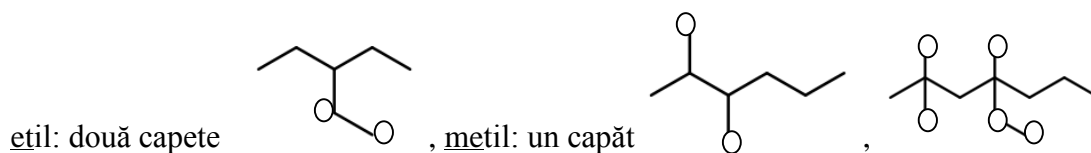
-pent- = cinci capete

-hex- = șase capete

-hept- = șapte capete

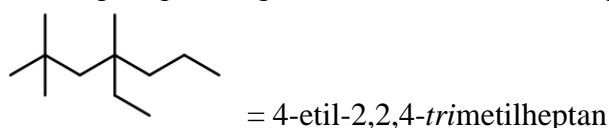
– prin analogie, **et-** = două capete, **but-** = patru capete;

– numele ramificațiilor:

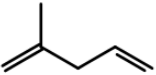

Ramificațiile au același nume ca denumirea hidrocarburii, doar că *-an* se schimbă în *-il*;
 – *-di-* = doi, *-tri-* = trei (însemnând câte astfel de ramificații sunt în reprezentare);
 – denumirea se face prin menționarea poziției (în ordine crescătoare: 2,3,4 etc.) ramificației în ordinea descrescătoare a tipului de ramificație: etil > metil sau în ordine alfabetică.

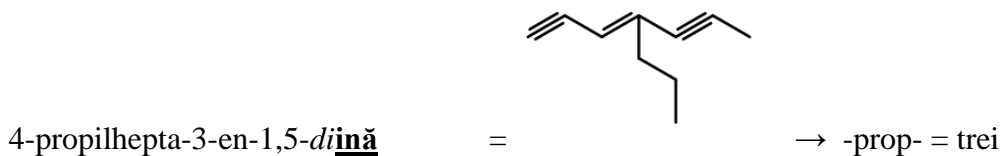
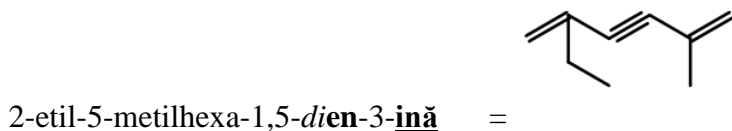
Regula1: numărul poziției ramificației + numărul de ramificații de același tip (pentru 1 se omite) + denumirea ramificației în funcție de numărul de capete + numărul capetelor liniare + numărul poziției structurilor complexe + numărul de structuri complexe + terminația corespunzătoare pentru structură. Numerele se separă prin virgulă, iar restul structurilor, prin cratime:

IV. Analizând grupul terminat cu **-enă** și știind faptul că 2-**butenă** = , atunci

2-metilpenta-1,4-**dienă** = , denumire care respectă ordinea de mai sus: numărul poziției ramificației (2) + numărul de ramificații de același tip + denumirea ramificației în funcție de numărul de capete (metil) + numărul capetelor liniare (penta) + numărul poziției structurilor complexe (1,4) + numărul de structuri complexe (-di-) + terminația corespunzătoare pentru structură (-enă).

V. Analizând grupul terminat cu **-ină**, se poate observa că:

Regula2: În cazul în care într-o structură complexă apare atât o reprezentare dublă, cât și una triplă, ordinea în denumire este crescătoare (poziția structurii duble, urmată de poziția structurii triple): 2-etil-5-metilhexa-1,5-*dien*-3-**ină**. (sau ordinea este alfabetică).

BAREM

Se acordă câte 1 p. pentru fiecare corespondență găsită corect (1 p. x 10 = 10 p.).

1. Se acordă câte 2 p. pentru fiecare reprezentare corectă (2 p. x 2 = 4 p.).
2. Se acordă câte 2 p. pentru fiecare denumire corectă a hidrocarburilor (2 p. x 3 = 6 p.).
3. Se acordă 10 p. pentru explicații:
  - 4 p. pentru identificarea sufixelor *-an*, *-enă*, *-ină*, *-il* (1 p. x 4 = 4 p.);
  - 4 p. pentru identificarea celor două reguli privind ordinea în denumirea hidrocarburii (2 p. x 2 = 4 p.);
  - 2 p. pentru o explicație clară și schematică din care să rezulte pașii rezolvării;Nu se punctează folosirea terminologiei din chimie sau a celei lingvistice.

SUBIECTUL 6: Tepehuan

REZOLVARE

1.

Singular	Plural	Traducere
toși	totoși	iepure
k Δ l i	k Δ k Δ l i	bărbat
obai	obai	străin
uși	uși	copac
mara	mamara	fiu
voita	vopoita	mătușă
aduși	aaduși	prieten
uyi	uxuyi	săgeată
vavoi	vapavoi	stâncă
tova	totova	curcan
adatomali	aadatomali	specii de păsări
oyi	oxoyi	ac
sukuli	susukuli	frate mai mic
d Δ gi	d Δ d Δ gi	șobolan
vuxi	vupuxi	ochi
ayi	axayi	borcan cu apă

2.

și Δ gi = šiși Δ gi

aași = aași

abuna = aabuna

vama = vapama

iyi = ixiyi

3. Sunt patru tipuri de substantive:

(A) Substantive formate din două silabe CV-CV: toși, k Δ l*i*, mara, tova, sukuli, d Δ gi. Aceste substantive formează pluralul prin repetarea primei silabe: totoși, k Δ k Δ *l*i, mamara, totova, susukuli, d Δ d Δ *g*i.

(B) Substantive formate din două silabe V-CV: obai, uși. Forma de plural a acestor substantive este identică cu forma de singular.

- (C) Substantive formate dintr-o singură silabă de forma VVV: uyi, oyi, ayi. Aceste substantive formează pluralul prin atașarea prefixului format din vocala inițială a cuvântului + „x”: ux-, ox-, ax-.
- (D) Substantive formate din două sau mai multe silabe a căror silabă inițială conține sunetul „v”: voita, vavoi, vuxi. Aceste substantive formează pluralul prin repetarea primei silabe. Spre deosebire de substantivele din grupul (A), consoana v intervocalică se transformă în p: vopoita, vapavoi, vupuxi.
- (E) Substantive formate din trei sau mai multe silabe a căror primă silabă este o vocală: *aduñi*, *adatomali*. Aceste substantive formează pluralul prin alungirea vocalei inițiale: *aaduñi*, *aadatomali*.

BAREM

1. Se acordă câte 1 p. pentru fiecare formă găsită corect (1 p. x 10 = 10 p.).
  2. Se acordă câte 1 p. pentru fiecare formă de plural (1 p. x 5 = 5 p.).
  3. Se acordă 15 p. pentru explicații:
    - 2,5 p. pentru fiecare categorie de substantive identificată și pentru explicarea regulii corespunzătoare categoriei (regula pe baza căreia se formează pluralul) (2,5 p. x 5 = 12,5 p.)
    - 2.5 p. pentru o explicație clară și schematică.
- Nu se (de)punctează folosirea termenilor lingvistici.

SUBIECTUL 7: Nenets

REZOLVARE

1.
  - sar'o = ploaie
  - yal'a = zi/lumină
  - xayer = soare
  - xa'masi = a cădea
  - yal'a tarp = zori
  - xə' = tunet
  - sar'olank yal'a = zi ploioasă
  - xayerlank yal'a = zi însorită
  - sar'o səwkocya = picătură de ploaie
  - səwkocya = picătură
  - wəba = frunze
  - wəba' xa'm = toamnă
  - xəxə' sar'o = furtună
  - xəxə' ty' = fulger
  - tarpa'si = a apărea
  - ty' = foc
  - sar'omsi = a ploua
2.
  - a. yal'a pad = amurg, apus
  - b. săptămână = s'iyq yal'a
- 3.

PASUL 1

Grupăm structurile din nents în funcție de elementul comun astfel:

a.

sar'o sar'olank yala sar'o səwkocya xəxə' sar'o	yal'a yal'a tarp sar'olank yal'a xayerlank yal'a	xə' xəxə' sar'o xəxə' ty'	wəba wəba xa'm xa'masi
---	--	--	-------------------------------------

sar'omsi			
----------	--	--	--

b.

sar'o sawkocya sawkocya	xayerlank yal'a xayer	xəxə' ty' ty'	yal'a tarp tarpa'si
----------------------------	--------------------------	------------------	------------------------

Observăm din primul tabel că **saro(-)** are cele mai multe ocurențe (5), iar în limba română structurile care exprimă ideea de **ploaie** sunt tot 5:

ploaie
picătură de ploaie
a ploua
zi ploioasă
furtună (ploaie + tunete/fulgere)

Putem deduce de aici că **sor'o = ploaie**.

PASUL 2

Observăm structura **yal'a**, care apare de 4 ori. Pentru a găsi corespondentul din limba română este necesar să grupăm structurile care conțin **zi** și **soare** astfel:

zi
zi însorită
zi ploioasă

soare
zi însorită

Zori poate fi adăugat atât primului grup („apariția zilei/luminii”), cât și celui de-al doilea grup („apariția soarelui”). Pentru că nicio altă structură din limba română nu apare de 4 ori, presupunem că *zori* este exprimat în limba nenets prin *a apărea* + *zi/lumină*, de unde deducem că *yal'a* = *zi/lumină*.

Pe baza observațiilor de mai sus, putem afla corespondentele românești ale expresiilor ce conțin structura **yal'a**:

yal'a = *zi*
sar'olank yal'a = *zi ploioasă*

Prin analogie cu *zi ploioasă* (*sar'olank yal'a*, unde **-lank** este marcă de adjectiv), putem afla corespondentul pentru *zi însorită*, respectiv pentru *soare*:

xayerlank yal'a = *zi însorită*
xayer = *soare*.

Prin excludere, rezultă că: **yal'a tarp = zori**

PASUL 3

Observăm structurile cu terminația **-si**:

xa'masi
tarpa'si
sor'omsi

Din cerința 2 deducem că **-si** marchează verbul. De aici, rezultă că: *sor'omsi = a ploua, tarpa'si = a apărea* (unde *tarp* înseamnă „ivire/apariție”, cf. *yal'a tarp = zori*) și *xa'masi = a cădea*.

PASUL 4

Pentru a afla corespondențele pentru cele două structuri rămase, care exprimă ideea de ploaie (**sar'o sawkocya, xəxə' sar'o**), observăm că *sawkocya* mai apare o singură dată, la fel ca *picătură*, iar **xə(xə')** apare încă de două ori.

Deducem că:

sar'o sawkocya = picătură de ploaie

sawkocya = picătură

xəxə' sar'o = furtună

PASUL 5

Grupăm sintagmele care conțin structura **xə(xə')** și cele care exprimă ideea de **furtună** (ploaie + fulger/tunet) astfel:

xəxə' sar'o

xəxə' ty'

xə'

furtună

fulger

tunet

Știind că *fulger* înseamnă *tunet + foc*, deducem că **xəxə' ty' = fulger**, unde **xə' = tunet**, iar **ty' = foc**.

Au mai rămas *wəba* și *wəba xa'm*, respectiv *toamnă* și *frunze*. Știind că *xa'masi = a cădea*, putem deduce că *wəba xa'm = toamnă* (a cădea + frunze), iar *wəba = frunze*.

Pe baza observațiilor de mai sus, pot fi traduse structurile de la cerința 2:

- yal'a pad* („dispariția zilei”) = *amurg/apus* prin analogie cu *yal'a tarp* („aparitia zilei”) = *zori/răsărit*;
- səptământă* = *s'iyq yal'a* (șapte + zi).

BAREM

- Se acordă câte 1 p. pentru fiecare corespondență găsită corect (1 p. x 17 = 17 p.).
- Se acordă câte 1,5 p. pentru fiecare traducere corectă (1,5 p. x 2 = 3 p.).
- Cele 10 p. pentru explicații se acordă astfel:
  - 2 p. pentru gruparea expresiilor din nenets și din română în funcție de elementul care se repetă sau de conținutul semantic exprimat;
  - câte 1 p. pentru descompunerea/compunerea următoarelor structuri: *furtună = ploaie + tunete/fulgere*; *zori = apariția zilei*; *fulger = tunet + foc*; *toamnă = a cădea + frunze* (în total 4 p.);
  - câte un p. pentru observarea mărcii adjectivale (**-lank**) și a mărcii verbale (**-si**) (în total 2 p.);
  - 2 p. pentru o explicație clară și schematică din care să rezulte pașii rezolvării.Nu se (de)punctează folosirea termenilor lingvistici.

SUBIECTUL 8: Kalagan

REZOLVARE

1. Corespondențe corecte:

1. → k	9. → f
2. → m	10. → h
3. → i	11. → l
4. → e	12. → g
5. → j	13. → b
6. → a	14. → o
7. → c	15. → n
8. → d	

2.

Bărbatul, el a cărat. = Migdala ya eseg.

Femeia va căra **cu coșul** orezul spre bărbat. = Pagdala na bubay ya be'en sa umay adti eseg.

Femeia va căra **câinele** spre bărbat. = Dala'en na bubay ya idu' adti eseg.

Calul a adunat **orezul**. = Kamangen na kuda' ya umay.

Câinele a bătut **în coș** calul. = Labetan na idu' ya be'en sa kuda'.

3. PASUL 1: Grupăm propozițiile din română în funcție de verbe, de timpul la care acestea apar și în funcție de elementul accentuat din propoziție (subiect, obiect direct sau obiect prepozițional (prepoziție de loc/de direcție sau prepoziția *cu* – instrument)):

	Focus	<i>a sări</i>	<i>a aduna</i>	<i>a căra</i>	<i>a bate</i>
Trecut	Subiect:				Bărbatul , el a bătut calul cu bățul.
	Obiect:				
	Obiect prepozițional (<i>în/spre</i>):	Calul a sărit în coș .			
	Obiect prepozițional (<i>cu</i>):	Câinele a sărit cu bățul peste cal. Bărbatul a sărit cu bățul peste câine.		Calul a cărat cu coșul orezul spre bărbat.	Femeia a bătut cu bățul câinele în câmpul de orez.
Viitor	Subiect:	Câinele , el va sări peste lemn.	Femeia , ea va aduna orezul în coș.	Calul , el va căra omul.	

	Obiect:	Câinele va sări peste cal .	Câinele va aduna bățul în câmpul de orez.		
	Obiect prepozițional (<i>în/spre</i>):	Calul va sări în câmpul de orez peste lemn		Bărbatul va căra spre coș orezul	Bărbatul va bate în câmpul de orez câinele.
	Obiect prepozițional (<i>cu</i>):	Femeia va sări cu bățul peste coș.			

Tabelul 1

Se observă faptul că verbul *a sări* are cele mai multe ocurențe: apare în șapte propoziții. Verbele *a bate* și *a căra* au câte trei ocurențe, iar verbul *a aduna* are două ocurențe.

PASUL 2: Grupăm propozițiile din kalagan în funcție de primul cuvânt din propoziție (după o analiză a datelor oferite, se poate deduce faptul că verbul este pe prima poziție în propoziție):

<i>-lugpat-</i>	<i>-kamang-</i>	<i>-dala-</i>	<i>-labet-</i>
(A) 5. Paglugpat na bubay ya kauy sa be'en. 7. Piglugpat na eseg ya kauy sa idu'.14. Piglugpat na idu' ya kauy sa kuda'.	(A)	(A) 13. Pigdala na kuda' ya be'en sa umay adti eseg.	(A) 4. Piglabet na bubay ya kauy sa idu' adti umay.
(B) 10. Lugpatan na kuda' ya be'en. 11. Lugpatan na kuda' ya umay sa kauy.	(B)	(B) 9. Dala'an na eseg ya be'en sa umay	(B) 1. Labetan na eseg ya umay sa idu'.
(C) 12. Lugpaten na idu' ya kuda'.	(C) 2. Kamangen na idu' ya kauy adti umay.	(C)	(C)
(D) 8. Maglugpat ya idu' sa kauy.	(D) 15. Magkamang ya bubay sa umay adti be'en.	(D) 6. Magdala ya kuda' sa eseg.	(D) 3. Miglabet ya eseg sa kuda' na kauy.

Tabelul 2

Corelând informația din *Notă* (În propozițiile din limba română sunt marcate prin bold structurile care reprezintă constituenți topicalizați, adică informația cea mai relevantă în enunț din punct de vedere informațional) cu gruparea propozițiilor din kalagan în funcție de primul cuvânt, observăm că:

- în română sunt patru propoziții (cu verbe diferite) în care poziția sintactică de subiect este topicalizată (*accentuată*) → în kalagan sunt patru propoziții (cu verbe diferite) în care apar prefixele *mag-* și *mig-* + rădăcina verbului. Trei dintre aceste propoziții au verbe la timpul viitor (= *mag-*), iar într-o propoziție verbul este la timpul trecut (= *mig-*);
- în română apar cinci propoziții în care este topicalizat (*accentuat*) obiectul prepozițional de tipul [*cu* + substantiv (instrument)] → în kalagan sunt cinci propoziții în care apar prefixele *pag-* și *pig-* + rădăcina verbului. Patru dintre aceste propoziții au verbe la timpul trecut (= *pig-*), iar într-o propoziție verbul este la timpul viitor (= *pag-*). În plus, obiectul prepozițional de tipul [*cu* + substantiv (instrument)] apare în trei propoziții cu același verb (*a sări*);
- în română apar patru propoziții în care este topicalizat (*accentuat*) obiectul prepozițional de tipul [*în/spre* + substantiv (loc/direcție)] → în kalagan sunt patru propoziții în care apare sufixul *-an* după rădăcina verbului. Spre deosebire de cele patru propoziții în care poziția sintactică de subiect este topicalizată (*accentuată*), în acest caz obiectul prepozițional de tipul [*în/spre* + substantiv (loc/direcție)] apare ocurrent de două ori cu același verb (*a sări*). De asemenea, sufixul *-an* nu are flexiune de timp (el apare cu același verb atât la viitor, cât și la trecut).
- în română sunt două propoziții în care este topicalizat (*accentuat*) obiectul direct → în kalagan sunt două propoziții în care apare sufixul *-en* după rădăcina verbului.

	Focus	<i>a sări</i>	<i>a aduna</i>	<i>a căra</i>	<i>a bate</i>
Trecut	Subiect:				Miglabet ya eseg sa kuda? na kauy.
	Obiect:				
	Obiect prepozițional (<i>în/spre</i>):	Lugpatan na kuda? ya be'en			
	Obiect prepozițional (<i>cu</i>):	Piglugpat na eseg ya kauy sa idu? Piglugpat na idu? ya kauy sa kuda?		Pigdala na kuda? ya be'en sa umay adti eseg.	Piglabet na bubay ya kauy sa idu? adti umay.
Viitor	Subiect:	Maglugpat ya idu? sa kauy.	Magkamang ya bubay sa umay adti be'en.	Magdala ya kuda? sa eseg.	
	Obiect:	Lugpaten na idu? ya kuda?	Kamangen na idu? ya kauy adti umay.		

	Obiect prepozițional (<i>în/spre</i>):	Lugpatan na kuda? ya umay sa kauy.		Dala'an na eseg ya be'en sa umay	Labetan na eseg ya umay sa idu?
	Obiect prepozițional (<i>cu</i>):	Paglugpat na bubay ya kauy sa be'en			

Tabelul 3

PASUL 3: Pe baza observațiilor de mai sus și pe baza corespondențelor făcute (din Tabelul 1 și Tabelul 2), putem traduce:

- lugpat- = a sări
- kamang- = a aduna
- labet- = a bate
- dala- = a căra
- kuda? = cal
- be'en = coș
- kauy = lemn/băț
- umay = câmp de orez/ orez,
- idu? = câine
- bubay = femeia
- adti = în/spre

Alte observații utile:

- ✓ Substantiv: Ordinea cuvintelor și marcarea pozițiilor topicalizate (accentuate) din propoziție:
  1. Verb + **ya Subiect** + sa Obiect direct
  2. Verb + *na* Subiect + **ya Obiect direct** + *adti* Obiect prepozițional
  3. Verb + *na* Subiect + **ya Obiect prepozițional** + *sa* Obiect direct
  4. Verb + *na* Subiect + **ya Obiect prepozițional (instrument)** + *sa* Obiect direct + *adti* Obiect prepozițional
  - *ya* = marcarea poziției topicalizate;
  - *na* = marcarea poziției subiectului netopicalizat și a obiectului marcat prepozițional prin *cu* netopicalizat (atunci când subiectul este topicalizat, iar obiectul direct este exprimat);
  - *sa* = marcarea poziției obiectului netopicalizat;
- ✓ Verb – marcarea pozițiilor topicalizate:
  - (i) Dacă este topicalizat subiectul, apar prefixele *mag-* (viitor) și *mig-* (trecut).
  - (ii) Dacă este topicalizat obiectul direct, apare sufixul *-en* (fără flexiune de timp).
  - (iii) Dacă este topicalizat obiectul prepozițional (de tipul [*în/spre* + substantiv (loc/direcție)]), apare sufixul *-an* (fără flexiune de timp); dispăre marca prepozițională *adti*.
  - (iv) Dacă este accentuat obiectul prepozițional de tipul [*cu* + substantiv (instrument)], apar prefixele *pag-* (viitor) și *pig-* (trecut).
- ✓ În cuvântul **dala'an**, pentru că rădăcina verbului se termină în vocala *a*, sufixul *-an* se leagă de rădăcină prin sunetul/semnul ?.

BAREM

1. Se acordă 0,80 p. pentru fiecare corespondență corectă (0,80 p. x 15 = 12 p.).
  2. Se acordă câte 1,5 p. pentru fiecare traducere corectă (1,5 p. x 5 = 7,5 p.).
  3. Se acordă 10,5 p. pentru explicații, astfel:
    - 4 p. pentru sintetizarea observațiilor legate de structura propozițiilor sub formă tabelară sau sub orice altă formă schematică;
    - 2,2 p. pentru traducerea cuvintelor (0,20 p. x 11 = 2,2 p.);
    - 0,30 p. pentru observația sunetului/semnului de legătură ?;
    - 2 p. pentru observațiile utile legate de marcarea poziției topicalizate atât la verb, cât și la substantiv;
    - 2 p. pentru o explicație clară și schematică.
- Nu se (de)punctează folosirea termenilor lingvistici.